

Nr 55

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt omorganisation av väg- och vattenbyggnadsverket m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (bilaga 8, punkt B 1) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1967/68 beräkna till Statens vägverk: Förvaltningskostnader ett förslagsanslag av 9 317 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 44, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 februari 1967, föreslagit riksdagen att dels godkänna i statsrådsprotokollet föreslagna riktlinjer för fortsatt omorganisation av väg- och vattenbyggnadsverket, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att på personalförteckning för statens vägverk föra upp tjänster på löneplan C i enlighet med förslag i statsrådsprotokollet, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångs-anordningar som fordras i anledning av den fortsatta omorganisationen, dels ock till Statens vägverk: Förvaltningskostnader för budgetåret 1967/68 på driftbudgeten under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 317 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Under hösten 1966 beslutade riksdagen om ny organisation för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte vissa förändringar i väg- och vattenbyggnadsverkets regionala organisation (prop. 1966:129, SU 152). Beslutet innebär, att verksamheten inom den centrala administrationen fördelas på fem avdelningar, nämligen driftavdelningen, byggnadsavdelningen, tekniska avdelningen, ekonomiavdelningen och administrativa avdelningen. Under driftavdelningen sorterar vägförvaltningarna och tre projekteringskontor, vilka motsvarar de nuvarande tre planeringsavdelningarna. För väg- och brobyggnadsverksamheten skall finnas en regional organisation med tills vidare tre byggnadsdistrikt, omfattande sammanlagt nio län. I övriga län bibehålls tills vidare byggnadsavdelningarna vid vägförvaltningarna. Verket har den 1 januari i år fått en lekmannastyrelse bestående

Bihang till riksdagens protokoll 1967. 6 saml. Nr 55

ende av sex ledamöter med generaldirektören som ordförande. Namnet på verket ändras den 1 juli i år till statens vägverk med den nuvarande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som centralförvaltning. Avdelningarna inom den centrala administrationen inrättas den 1 april och byggnadsdistrikten den 1 juli i år.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin framställning om anslag till avlöningar och omkostnader m. m. till statens vägverk för budgetåret 1967/68 lagt fram förslag till fortsatt omorganisation av väg- och vattenbyggnadsverket.

I förevarande proposition redogörs för styrelsens förslag jämte riksrevisionsverkets yttrande häröver (s. 3—22).

Beträffande departementschefens anförande får utskottet hänvisa till propositionen (s. 22—31).

I förevarande sammanhang har utskottet behandlat två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lundberg* och *Arne Pettersson* (I: 717) och den andra inom andra kammaren av herr *Jönsson* i Malmö m. fl. (II: 895), i vilka hemställts att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 44 beslutar att huvudorten för södra distriktet enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag blir Malmö.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 895.

Utskottet. På grundval av de under föregående år beslutade organisationsförändringarna läggs i förevarande proposition fram förslag till fortsatt omorganisation av väg- och vattenbyggnadsverket. I propositionen redovisas sålunda förslag till indelning i sektioner och fristående kontor av de tidigare beslutade avdelningarna inom centralförvaltningen (prop. 1966: 129, SU 152).

Driftavdelningen föreslås uppdelad på allmänna sektionen, projekteringssektionen, driftsektionen, maskinsektionen och försvarssektionen. Byggnadsavdelningen föreslås bestå av en allmän sektion och en produktionssektion. Förslaget rörande tekniska avdelningen innebär att denna delas i sju enheter. Dessa är sektionen för översiktlig vägplanering, vägsektionen, brosektionen, gatusektionen, sektionen för fotogrammetri och databehandling, trafiksektionen och sekretariatet. Ekonomiavdelningen föreslås bestå av budgetsektionen, förrädssektionen och redovisningskontoret. Administrativa avdelningen slutligen föreslås delad i personalsektionen, juridiska sektionen, organisationskontoret, informationskontoret och centralförvaltningens kontorsservice.

I fråga om de arbetsuppgifter på trafiksäkerhetsområdet som bör åvila statens vägverk anför departementschefen att verket som ansvarigt organ

för det allmänna vägnätet bör handlägga frågor rörande utnyttjandet av vägnätet med hänsyn till bl. a. bärigheten. Ärenden avseende ansökan om dispenser från gällande bestämmelser för vägnätets användning föreslås sålunda böra handhas av vägverket och inordnas under driftavdelningens driftsektion. Även frågor rörande vägbelysning föreslås handläggas inom statens vägverk. Vidare förordar departementschefen att den del av verksamheten inom nuvarande trafikbyråns avdelning för järnvägsärenden som avser kontroll över enskilda järnvägar och spårvägar samt bidragsgivning till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar tills vidare bör ligga kvar hos vägverket. Dessa uppgifter föreslås läggas in under tekniska avdelningens brosektion. Vidare anser departementschefen att det statistikarbete som ligger till grund för bedömningen av vägens standard från trafiksäkerhetssynpunkt bör ligga kvar hos vägverket. Övriga uppgifter inom nuvarande trafikbyrå föreslås i avvaktan på överflyttning till annan myndighet inordnas i en trafiksektion inom tekniska avdelningen. Departementschefen anför att han senare i samband med redovisningen av förslagen rörande trafiksäkerhetsmyndighet kommer att föreslå tidpunkt för överflyttningen.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot den av departementschefen förordade indelningen i enheter av avdelningarna inom centralförvaltningen. Den föreslagna avgränsningen av statens vägverks arbetsuppgifter på trafiksäkerhetsområdet tillstyrks likaledes av utskottet. I detta sammanhang vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t i prop. 1967: 55 föreslagit att ett trafiksäkerhetsverk inrättas fr. o. m. den 1 januari 1968.

Under föregående år beslutade riksdagen om inrättande av tre byggnadsdistrikt för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten. Ett av dessa omfattar Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Skaraborgs län med Göteborg som stationeringsort. Ett andra distrikt omfattar Värmlands, Örebro och Kopparbergs län. Stationeringsorten för detta distrikt är Karlstad. I det tredje distriktet ingår Västerbottens och Norrbottens län med Luleå som stationeringsort. Distrikten benämns västra, nordvästra och övre norra distriktet.

I förevarande proposition har föreslagits att ytterligare fyra byggnadsdistrikt inrättas. Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Gotlands och Västmanlands län bildar ett östra distrikt. I ett sydöstra distrikt ingår Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län. Södra distriktet omfattar Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län. Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län slutligen bildar nedre norra distriktet.

Enligt utskottets mening synes de föreslagna distrikten utgöra lämpliga enheter för statens vägverks väg- och brobyggnadsverksamhet. Den variation i arbetsvolymen som kan beräknas komma att föreligga mellan distrikten bör, som departementschefen anfört, beaktas vid uppbyggnaden av distriktens personalorganisation. Byggnadsdistrikten kommer att ha sam-

ma gränser som verkets planläggningsområden. I sitt utlåtande nr 152 år 1966 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny organisation för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen underströk utskottet att indelningen av landet i planläggningsområden endast bör uppfattas som en intern områdesindelning vid fördelningen av arbetsuppgifterna inom verket. Utskottet vill i förevarande sammanhang erinra om nämnda uttalande.

Som centralorter i distrikten förordas i statsrådsprotokollet ort inom storstockholmsområdet i östra distriktet, Jönköping i sydöstra distriktet, Kristianstad i södra distriktet samt Härnösand i nedre norra distriktet. Som skäl för sitt val av Kristianstad till centralort i södra distriktet har departementschefen åberopat att hänsyn bör tas bl. a. till att byggnadsverksamheten under avsevärd tid framöver till betydande del kan beräknas bli förlagd till de nordvästra och nordöstra delarna av distriktet. Även från allmänna lokaliseringssynpunkter anses Kristianstad böra ges företräde framför Malmö.

Utskottet har vid sin prövning av denna fråga inte funnit anledning frånga Kungl. Maj:ts förslag och tillstyrker sålunda att Kristianstad blir den nya centralorten. Det i motionerna I: 717 och II: 895 framlagda förslaget att i stället Malmö väljes som centralort avstyrkes följaktligen.

Förslagen rörande centralorter i östra, sydöstra och nedre norra distrikten har inte gett utskottet anledning till erinran liksom ej heller förslaget rörande huvudorganisation för vägförvaltningarna, som innebär att dessa organiseras på ett planeringskontor, ett driftkontor och ett kanslikontor samt en enhet för enskilda vägar.

Beträffande tidpunkten för genomförandet av den nya organisationen föreslås i propositionen att sektionerna och de fristående kontoren inom centralförvaltningen i huvudsak bör vara organiserade den 1 juli 1967 samt att de fyra nya byggnadsdistrikten organiseras successivt så att de i sin helhet är i funktion vid slutet av år 1968. Departementschefen förordar vidare att i anslutning till genomförandet av den nya organisationen ett antal nya tjänster inrättas samtidigt som vissa tjänster utgår ur nuvarande organisation. Utskottet tillstyrker vad departementschefen sålunda förordar.

I propositionen läggs även fram förslag till ändrad anslagsteknik beträffande verkets administrationskostnader. Förslaget innebär att de nuvarande anslagen till avlöningar och omkostnader till styrelsen och vägförvaltningarna slopas och att i stället administrationskostnaderna i princip belastar anslagen till vägunderhåll och vägbyggande. Vidare föreslås att på driftbudgeten uppförs ett nytt förslagsanslag med beteckningen Statens vägverk: Förvaltningskostnader under vilket skall anvisas medel för täckande av den del av administrationskostnaderna, som inte direkt kan hänföras till vägunderhåll eller vägbyggande. I propositionen redovisas hur administrationskostnaderna för verkets olika enheter i princip kommer att

fördelas på de skilda anslagen. Departementschefen föreslår att Kungl. Maj:t efter förslag av verket fastställer de närmare föreskrifterna för kostnadsfördelningen.

Enligt utskottets mening ligger den föreslagna omläggningen av anslagstekniken för verkets administrationskostnader i linje med den ökade ekonomiska inriktningen av verksamheten inom verket. I sitt av riksdagen godkända utlåtande 1966:152 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny organisation för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen underströk utskottet särskilt, att det avgörande för frågan om exempelvis ett arbete avseende projektering, konstruktion eller byggande skall utföras i egen regi eller av utomstående bör vara vad som vid varje tidpunkt är fördelaktigast från totalkostnadssynpunkt. Bl. a. från redovisningssynpunkt är det därför angeläget att kostnaderna i så stor utsträckning som möjligt belastar de grenar av verksamheten dit de rätteligen hör. Utskottet har sålunda inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i nu förevarande sammanhang förordat.

Departementschefens förslag rörande medelsanvisning till statens vägverks administrationskostnader för budgetåret 1967/68 har inte gett utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker sålunda att på riksstaten för budgetåret 1967/68 på driftbudgeten under sjätte huvudtiteln uppföres ett nytt anslag under rubriken Statens vägverk: Förvaltningskostnader med ett belopp av 9 317 000 kr. Anslaget bör vara förslagsvis beräknat och avräknas mot automobilskattemedlen. Den del av administrationskostnaderna som skall belasta anslagen till den statliga väghållningen har av departementschefen för perioden 1 juli 1967—31 december 1968 beräknats till 52 538 000 kr. under anslaget till vägunderhållet och 45 256 000 kr. under anslaget till vägbyggandet. Utskottet har i sitt utlåtande nr 6 (punkten 3) för innevarande år tagit ställning till ifrågavarande medelsanvisning även om de i anledning därav erforderliga höjningarna av medelsförbrukningsramarna för den statliga väghållningen för kalenderåren 1967 och 1968.

Utskottet, som jämväl i övrigt funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

I. att motionerna I: 717 och II: 895 icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må godkänna de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 februari 1967 föreslagna riktlinjerna för fortsatt omorganisation av väg- och vattenbyggnadsverket;

III. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att på personalförteckning för statens vägverk föra upp tjänster på löneplan C i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

IV. att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta

de övergångsanordningar som fordras i anledning av den fortsatta omorganisationen;

V. att riksdagen må till *Statens vägverk: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1967/68 på driftbudgeten under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 9 317 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 11 april 1967

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Virgin, Axel Andersson, Birger Andersson, Fritz Persson, Kaijser, Harry Carlsson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bengtson, Bengt Gustavsson, Rönnerberg, Björk, Strandberg och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Blidfors, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Nihlfors, Mattsson, Turesson, fröken Olsson, herrar Lindholm, Fagerlund, Källstad, Tobé, Svanberg och Sjönell.